

Z právní praxe.

Z judikatury nejvyššího správního soudu.

A. Věci administrativní.

I. Věci ústavní a všeobecné.

Podle § 1, bodu 3' úst. zák. č. 236/1920 Sb. se zřetelem k § 16 téhož zák. jsou státními občany československými jen ti, kdož rozhodného dne (kdy toto ustanovení nabylo účinnosti) dovršili 18. rok věku, kdežto osoby, které v ten den nedovršily 18. rok věku svého, následují své rodiče ve státním občanství. (6. března 1939 č. 4349/36-4.)

II. Samospráva a samosprávné finance.

Okolnost, že jde o zcizení půdy státem zabrané (§§ 1 a 2 zák. zák.) podniku průmyslovému k účelům průmyslovým, sama o sobě nebrání tomu, aby převod ten byl uznán za převod v zkráceném řízení přidělovém, který je podle § 3 bod 3 dávk. prav. č. 143/1922 Sb. osvobozen od dávků z přírůstku hodnoty nemovitostí. (11. ledna 1939 č. 5585/36-4.)

Poplatník nemá nárok na to, aby při stanovení základu pro výměru obecních dávek z nájemného nezdanitelné zvýšení nájemného podle zák. o ochraně nájemníků, berní správou uznané, bylo poměrnou kvotou uznáno za odpočitatelnou položku i při objektech nechráněných (§ 5, odst. 3 dávk. prav. pražských, platných pro r. 1932 a 1933. (1. března 1939 č. 3507/36-3.)

III. Živnostenské, známkové, vzorkové a pracovní právo.

Pěstování květin, provozované v rámci zemědělské produkce po rozumu čl. V. lit. a) uvoz. patentu k živn. řádu, nenabývá povahy podniku podrobeného předpisům živn. řádu tím, že v podniku vypěstované květiny se vážou v kytice a věnce. (20. ledna 1939 č. 2300/36-4.)

Schválení podle čl. IV zák. č. 127/1865 ř. z. representanta cizozemské obchodní společnosti, který je cizím státním příslušníkem, nevylučuje, aby živnostenský úřad zkoumal s hlediska § 8 živn. ř., zda tato osoba může být způsobilým náměstkem (§ 3 ž. ř.) společnosti, opoví-li tato živnost. (11. ledna 1939 č. 5603/36-5.)

Předpoklady požadované u cizinců při nastoupení a provozování živnosti ve smyslu § 8 živn. ř. jsou zákonitou náležitostí ve smyslu § 146, odst. 4 živn. ř. (2. ledna 1939 č. 1940/36-5.)

Vysvědčení o druhé státní zkoušce z oboru pozemního stavitelství nenahrazuje diplom, zmíněný v § 6 odst. 1. posl. věta min. nař. č. 195/1893, jehož průkaz zprošťuje žadatele o koncesi mistra tesařského zkoušky podle §§ 1 až 5 cit. nař. požadované v celém jejím rozsahu. (27. března 1939 č. 44/37-5.)

Při opovědi živnosti veřejnou obchodní společností jsou osobní vlast-

nosti jednotlivých společníků nerozhodny. (24. dubna 1939 č. 4263/36-4.)

Prokázaná nevhodnost provozovacích místností je důvodem k odeření živnostenského listu podle § 13 živn. ř. a také důvodem záповědi vedlejšího závodu podle § 40 téhož zákona. (16. ledna 1939, č. 4900/36-4.)

Rozhodnutí, vydané živn. úřadem v řízení podle § 55 živn. ř. (o ustanovení náměstků a pachtýřů) nelze kvalifikovati za rozhodnutí „ve vnitřní záležitosti společenstevní“ ve smyslu § 116 a) č. 8 živn. řádu a nemůže proto společenstvo o tento předpis své odvolací právo z takového rozhodnutí opírat. (25. ledna 1939 č. 4831/36-5.)

Majitel živnostenského oprávnění na fotochemickou výrobu štočků není povinným členem společenstva fotografů. — Ve sporu o společenstevní příslušnost může společenstvo uplatňovati jen takové námitky, které cílí k podepření jeho nároku na přiznání živnostníka jako jeho člena. (15. května 1939 č. 4847/35-4.)

Průmyslové výrobky, zhotovené podle uloženého vzorku, jsou uvedeny do obchodu (§ 10, písm. a) vzorkového patentu č. 237/1858 ř. z.) i tehdy, byly-li ať chránitelem nebo osobou jinou zhotoveny tím způsobem, že mohly býti zájemcům jako takové nabídnuty a byly jím skutečně jako takové nabídnuty, beze zřetele k tomu, zda se tak stalo bez vědomí a vůle chránitele nebo dokonce i proti ní, a to i tehdy, když takto nabízené výrobky odpovídaly též vzorku, jehož uložení bylo pravoplatně prohlášeno ničím a neúčinným. (8. března 1939 č. 3625/37-5.)

Ke skutkové podstatě přestupku § 2 zák. č. 91/1918 Sb. o osmihodinové době pracovní stačí, když bez povolení ve smyslu § 6 cit. zák. k prodloužení pracovní doby vůbec dochází a když zaměstnavatel věda o tom, že práce je doma zaměstnanci prováděna, ji zaměstnancům vydává. (15. května 1939 č. 2735/36-4.)

Převlékání zaměstnanců před a po skončení činnosti v závodě je přípravnou prací, jejíž dobu nelze započítávati do osmihodinové doby pracovní, jestliže v době převlékání, vyhrazené zaměstnanci, nemusejí býti v pohotovosti pro pracovní úkony. (20. března 1939 č. 2505/36-5.)

IV. Veřejné pojišťování a sociální péče.

Pro skutkovou podstatu přestupku § 20 h) pojišťovacího zák. č. 221/1924 Sb. ve znění vyhlášky č. 189/1934 Sb. jest rozhodné jen, zda šlo o pojistné po účinnosti citované normy (po 1. červenci 1934) splatné a byla-li část tohoto pojistného, připadající na zaměstnance, včas zaplácena; nerozhodno jest jak toto pojistné bylo nositelem pojištění zúčtováno. (27. dubna 1939 č. 2429/36-3.)

Ve sporech o vydání pojistného podle odst. 3, § 30 a) zák. č. 221/1924 Sb. ve znění vlád. nař. č. 112/1934 Sb. nerozhodují politické úřady. (9. ledna 1939 č. 1306/36-4.)

V. Právo stavební, vodní, železniční a zemědělské.

Není předpisu, podle něhož by obec, bylo-li zahájeno vyvlastňovací řízení ohledně nějaké provisorně povolené budovy, nesměla učiniti již usnesení nebo opatření, jež podle koncesních podmínek znamená uhasnutí konsensu. — Omezení a podmínky, stanovené ve stavebním povolení, nemohou býti s účinností proti úřadu stavebnímu rušeny nebo měněny pouhou dohodou s obcí jako pánem a správcem veřejného statku, nýbrž jen novým rozhodnutím obce jako úřadu stavebního. Veškerá omezení a podmínky, stanovené ve stavebním povolení obcí jako staveb-

ním úřadem vydaném, zavazují i každého právního nástupce přímého adresáta konsensu, aniž je k tomu zapotřebí, aby byly zapisovány do veřejných knih pozemkových. (26. dubna 1939 č. 1355/37-5.)

Pro posouzení otázky právní povahy vody s hlediska § 2 čes. vod. zák. je nerozhodno, zda vedlejší rameno řeky, které s tokem hlavním zůstává ve spojení, je přirozené, či uměle zřízené a zda a komu náleží jeho kořýto. (4. ledna 1939 č. 5215/36-3.)

§ 10, odst. 3 čes. vod. zák. č. 71/1870 č. z. vztahuje se i na případy, kdy užíváním vody soukromě se podmáčí cizí stavební pozemek (budova). (28. února 1939 č. 356/36-5.)

Slovem „pozemek“ v § 11 mor. vod. zák. rozumí se toliko pozemek povahy zemědělské; použití tohoto ustanovení je vyloučeno již tehdy, když i jen jeden ze zúčastněných pozemků nemá této povahy. (31. března 1939 č. 738/37-11.)

Vodoprávní úřad, zjišťuje v řízení o odstranění novoty podle § 72 v. z. právní povahu vody ve smyslu § 3 v. z., nemůže se omezit na pouhé konstatování, že v řízení nebylo vlastnické právo liquidním způsobem (soud. rozsudkem, smlouvou) prokázáno, nýbrž je povinen prejudiciálně zabývat se sám též namítaným vydržením vlastnictví, po případě může řízení až do pravoplatného soudního rozhodnutí této otázky přerušit (§ 44 spr. ř. č. 8/1928 Sb.). (31. března 1939 č. 898/36-8.)

Předmětem ochrany t. zv. starého stavu ve smyslu § 102 vod. zák. mohou být všechna podle dřívějších zákonů vůbec a jakkoli nabytá individuální vodní práva. (27. ledna 1939 č. 4782/36-5.)

Z ustanovení § 2 zák. č. 30/1878 ř. z. nelze dovozovati zásadní nepřipustnost vyvlastňovacího práva (§ 1 cit. zák.) z důvodu, že snad zřízení železničního podniku není vůbec zapotřebí vzhledem k možnosti jiného náhradního zařízení. (6. února 1939 č. 2658/36-7.)

Účastenství ve scelovacím řízení podle moravského zák. č. 30/1884 ve znění zák. č. 53/1910 mor. z. z. nezakládá již pouhá držba pozemku do scelovacího plánu pojatého. (26. dubna 1939 č. 2636/36-5.)

VI. Právo školské a církevní.

Patron veřejné školy národní má jen tehdy právní nárok, aby státní školská správa potvrdila presentaci učitele, řídil-li se při ní též předpisem čl. IV. zák. č. 306/1920 Sb. (11. května 1939 č. 4353/36-10.)

V pravomoci státního úřadu kulturního, vykonávajícího dozor na zachování církevního jmění na základě § 38 ve spojení s § 60 zák. č. 50/1874 ř. z., není zahrnuto oprávnění prováděti na místo autonomní správy církevní samostatně disposiční opatření se jměním tím. (28. března 1939 č. 472/36-7.)

Výnos úřadu, jímž tento ve smyslu nař. č. 162/1860 ř. z. a vlád. nař. č. 187/1929 Sb. uděluje státní souhlas se zcizením neb zavezením církevního jmění, je rozhodnutím resp. opatřením ve smyslu § 2 zák. o nss č. 164/1927 Sb. — Pro příslušnost úřadů udělujících státní souhlas se zcizením a zavezením církevního majetku ve smyslu nař. č. 162/1860 ř. z. a vlád. nař. č. 187/1929 Sb. je rozhodnou jeho hodnota v době, kdy se povolení uděluje. (20. března 1939 č. 2311/37-13.)

VII. Právo policejní.

Uznati na ten který zákonný trest (na svobodě či na penězích) v mezech zákonné trestné sazby v čl. 3 org. zák. č. 126/1927 Sb. uvedeně, jest

věci volně úvahy policejního trestního úřadu a strana nemá tudíž nároku, aby jí byl uložen určitý trest. (30. ledna 1939 č. 5725/36-4.)

Je-li v trestním řízení o přestupku zák. č. 76/1875 čes. z. z. o ochraně polního majetku uplatněno vydržení služebnosti jízdy přes cizí pozemek jako důvod exkulpační, jsou správní úřady oprávněny a povinny v rámci tohoto řízení řešiti si otázku tu prejudiciálně. (22. března 1939 č. 2984/36-5.)

VIII. Řízení správní.

V tom, že úřad oproti předpisu § 30, odst. 1. spr. ř. č. 8/1928 Sb. nedoručil své rozhodnutí plnou mocí vykázanému právnímu zástupci strany, nýbrž toliko straně samé, nelze ještě spatřovati podstatnou vadu řízení, znamenající ztížení obrany straně následkem zkrácení procesního práva na trvání odvolací lhůty, jestliže o takové doručení nebylo ani stranou ani jejím právním zástupcem žádáno a bylo-li přes to právním zástupcem strany odvolání včas podáno. (27. ledna 1939 č. 1069/36-3.)

Ustanovení § 66 vlád. nař. č. 8/1928 Sb. není obecnou normou, upravující uzavírání dohod na poli práva veřejného, nýbrž týká se jen procesní situace řízení, které před politickým úřadem bylo již zahájeno. (6. dubna 1939 č. 3885/36-4.)

Byl-li znalecký důkaz proveden teprve v řízení odvolacím před zem. úřadem, může se strana, které v rozhodnutí zem. úřadu o hlavní věci byla uložena náhrada znalečného, současně v tomto rozhodnutí podle § 129 spr. ř. stanoveného, co do výše znalečného z výroku toho podle § 129/4 spr. ř. odvolati — pokud odvolání podle čl. 8. odst. 3 org. zák. vůbec je přípustno — třeba rozhodnutí zem. úřadu ve věci hlavní a tím i výrok o zásadní povinnosti strany, hraditi znalečné, byly konečné. (29. března 1939 č. 4705/36-4.)

Z výroku úřadu o odročení vodoprávního řízení na neurčito není samostatný opravný prostředek přípustný (§ 74 spr. ř. č. 8/1928 Sb.). (15. května 1939 č. 5051/36-3.)

Odvolací stolice není povinna věcně přezkoumati rozhodnutí, jež bylo napadeno opravným prostředkem, který neobsahoval věcných námitek. (20. ledna 1939 č. 1609/36-6.)

Byla-li žádost za obnovu řízení zamítnuta úřadem, z jehož rozhodnutí ve věci samé nebyl přípustný opravný prostředek (čl. 8 org. zák. č. 125/1927 Sb.), jest i toto obnovu zamítající rozhodnutí konečné. (10. ledna 1939 č. 100/36-4.)

IX. Veřejní zaměstnanci.

Při parifikaci obecního zaměstnance podle § 19 zák. č. 394/1922 Sb., resp. § 212, odst. 1. zák. č. 103/1926 Sb., dlužno přihlížeti nejen ke služební době obcí skutečně započtené, nýbrž také k době obdobnému státnímu zaměstnanci po zákonu započitatelné. (11. května 1939 č. 2253/37-4.)

X. Mimořádná opatření hospodářská.

Předpis § 2 zák. č. 27/1934 Sb. nebrání zásadně výrobci ve zvýšení cen jeho výrobků, které odpovídá zvýšení cen suroviny, i když je jen přechodné. (6. března 1939 č. 6099/35-3.)

Úsudek úřadu o tom, zda rozšíření živnosti zřízením prodejny podle § 1 odst. 1 vlád. nař. č. 162/1935 Sb. bude míti hospodářsky nezdravý vliv na soutěžní poměry, ať všeobecně nebo jen s ohledem na užší okruh stanoviště živnosti, je pouhým odhadem účinků nového pobočného závodu

v tom směru, jak se asi utváří po jeho zřízení soutěžní poměry s hlediska všeobecného a místního a nelze proto žádati na úřadu, aby provedl formální důkaz, že takový nezdravý vliv zde skutečně bude. (17. března 1939 č. 5276/36-5.)

B. Věci finanční.

I. Daně přímé.

Domácnostní společenstevní a příslušnost k domácnosti ve smyslu § 5 odst. 4 zák. o př. d. není u manželů, žijí-li od sebe trvale odděleně, majíce každý svou samostatnou domácnost ve svém vlastním bytě, byť i snad jeden z manželů přispíval druhému manželu na výdaje, spojené s uhrazováním jeho životních potřeb. — Existence manželského svazku zakládá sice právní domněnku, že je mezi manžely založena jednotná domácnost, ale tuto domněnku může poplatník vyvrátiti. (23. ledna 1939 č. 4151/36-5.)

Domácností, resp. spotřební společenství ve smyslu § 5 odst. 4 zák. o př. d. není dáno, je-li manželství rozvedeno nebo manželé ze své vůle jsou skutečně trvale od sebe odloučeni, třeba manželka, nemajíc vlastního majetku a důchodu, jest i s dětmi zcela odkázána na podporu manželovu. (13. března 1937 č. 2626/36-5.)

Podstata spekulativního obchodu ve smyslu § 7 zák. o př. d. spočívá v tom, že určitý předmět byl zakoupen v přesvědčení a v naději, že v budoucnosti jeho cena stoupne, a v úmyslu jej v tomto případě prodati; vlastnost takového obchodu není vyloučena tím, že ziskem z něho má býti hrazena případná ztráta z jiného obchodu. (13. ledna 1939 č. 2662/36-4.)

Domovní daň je podle odst. 3 prov. nař. k § 15 čl. 1 písm. e) zák. o př. d. samostatnou srážkovou položkou, vykazuje-li dotčená budova v rozhodném roce schodek. (13. ledna 1939 č. 1917/36-3.)

Úroky z dluhu, placené poplatníkem z titulu určení, převzatého bezúplatným právním jednáním za směnečný dluh jiné osoby, jsou odpočítatelnou položkou podle § 15. č. 2 zák. o př. d. (13. března 1939 č. 3057/37-3.)

Trvalé břemeno ve smyslu § 15 č. 2 zák. o př. d., které jest investičním zatížením příjmového pramene, není pro podnik nebo výdělečné zaměstnání odčitatelnou položkou podle § 55 odst. 1 cit. zákona. — Částky, placené substitutem zemřelého advokáta jeho vdově a dceři podle ujednání s nimi po řadu let v určitých odstupňovaných procentech čistého výnosu své kanceláře a vynaložené k získání substitute pro souhrn klientely zemřelého advokáta jsou neodčitatelnými investičními vydáními, nikoli režijními položkami. (17. února 1939 č. 5520/36-4.)

K pojmu služebního poměru ve smyslu § 47 odst. 1 č. 2 zák. o př. d. nestačí, pracuje-li někdo podle daných mu příkazů, nýbrž je třeba, aby dotčená osoba dostala se vůči osobě, od níž příkazy přijímá, do takové odvislosti a podřízenosti, že druh, množství a doba jejich pracovních úkonů řídí se nikoliv jejími dispoicemi, nýbrž dispoicemi osoby, od níž příkazy přijímá. — Potvrzení, že poplatník byl k osobám, pro které byl výdělečně činným, ve služebním poměru, nemá jako pouhý projev právního nároku pro úřad při posuzování otázky, zda poplatník byl k těmto osobám ve služebním poměru či nikoli, rozhodující význam. (23. března 1939 č. 419/37-3.)

Podávání znaleckých posudků profesorem vysoké báňské školy podléhá, je-li činnosti trvalejšího rázu, směřující k dosažení zisku a není-li vyňato z daňové povinnosti podle § 47 zák. o př. d. č. 76/1927 Sb., vše-

obecné dani výdělkové, třeba nebylo spojeno s risikem. (20. března 1939 č. 3189/37-4.)

Odepřel-li poplatník vyhověti výzvě, dané jemu podle § 333 od. 2 zák. o př. d. k odstranění vady, sběhlé v ukládacím řízení, s odůvodněním, že vytýkáci řízení nutno provést před vydáním platebního rozkazu, stihly jej pro stanovení daňového základu kontumační následky podle § 325 odst. 1 téhož zákona. (13. února 1939 č. 2357/36-4.)

Jestliže poplatník v dodatku k původně podanému odvolání podle § 333 odst. 3 zák. o př. d. brojil proti přípustnosti kontumace, nastalé v I. stoli, jejíž použití bylo mu teprve sděleno výměrem podle cit. ustanovení, nemohla odvolací stolice vysloviti, že k námitkám dodatku k odvolání nepřihlíží z důvodu této kontumace. (8. února 1939 č. 2328/36-4.)

Stavební sdružení jako subjekt, spadající pod ustanovení § 75 odst. 1 č. 4 zák. o př. d., jest, i když nemá čistého zisku, podrobena zvláštní dani výdělkové bezvýhradně sazbou, stanovenou v § 83 odst. 2 cit. zákona a nemá tudíž na vůli domáhati se zdanění sazbou podle § 83 odst. 13 téhož zákona. (2. března 1939 č. 5666/36-5.)

Jestliže podle stanov členství v družstvu se nabyvá přijetím, o němž rozhoduje představenstvo na základě prohlášení o přístupu za člena, nikoli teprve splacením družstevních podílů, je styk družstva s osobou, přijatou za člena družstva, ale nesplativší dosud družstevní podíl, s hlediska § 75 zák. o př. d. považovati za styk družstva se členem do té doby, dokud taková osoba nebyla z družstva vyloučena pro nezaplacení členského podílu nebo její členství jinak nezaniklo podle stanov. — Připočitatelnost nebo nezapočitatelnost výdajové položky do daňového základu nelze posuzovati podle toho, že určité položky mohlo býti použito způsobem, který připouští nepřipočitatelnost takového výdaje k daňovému základu, nýbrž jen podle skutečné dispozice onou položkou. — Byla-li členům společenstev, uvedených v § 79. lit. j) zák. o př. d. č. 76/1927 Sb., za výkony nebo dodávky zaplacená cena nižší než cena tržní a rozdíl mezi těmito cenami byio použit k výdajům podle zákona neodčitatelným, lze tržní cenu odečísti jen do výše ceny skutečně zaplacené. (3. ledna 1939 č. 3693/36-3.)

Pozemek, užíváný též k pořádání zápasů na podívanou za vstupné, není trvale osvobozen od pozemkové daně podle § 97 č. 4 zák. o př. daních. (21. března 1939 č. 2577/36-4.)

Otázku, zda uživatel místností za malou provozovnu ve smyslu § 136 odst. 4 zák. o př. d. je drobným živnostníkem, je finanční úřad sám povinen judikátně řešiti, a to s hlediska § 6 o. z. o. (6. února 1939 č. 2190/36-3.)

Skoda, způsobená majiteli domu nájemníkem na najatém předmětu není vylučitelnou položkou ze základu činovní daně podle § 151 odst. 1. zák. o př. d. (24. dubna 1939 č. 3075/37-5.)

Rentou ve smyslu § 172 odst. 2 č. 5 zák. o př. d. rozumí se též takové opětuující se plnění, které je zásadně omezeno na dobu života příjemce a při němž nejde o placení kapitálové pohledávky. — Měsíčně vyplácené částky, které si při postoupení obchodu vyhradila postupitelka od nabyvatele pro dobu svého života mimo jiné úplaty, jsou doživotní rentou, podrobenou dani rentové podle § 172 odst. 2 č. 5 zák. o př. d. (17. února 1939 č. 2485/37-3.)

Rentou ve smyslu § 172 odst. 2 č. 5 zák. o př. d. je rozuměti opětuující se plnění, které je zásadně omezeno na dobu života příjemce a při němž nejde o splacení kapitálové pohledávky. — I při rentě dočasné (t. j. sjeđ-

nané na určitou dobu) musí jíti o plnění, které zaniká smrtí příjemcovou, nastala-li před uplynutím ujednané doby, resp. — byl-li takový zánik plnění smluvně ujednan — i smrtí povinného. (27. března 1939 č. 2118/37-4.)

Úroky, které dostal poplatník ze své pohledávky, pozůstávající z nedoplatku kupní ceny za prodaný obchod, jako soukromník a jemuž pro týž berní rok nebyla vůbec uložena všeobecná daň výdělková, nejsou osvobozeny od daně rentové podle § 174 č. 12 zák. o př. d. (27. března 1939 č. 2123/37-4.)

Jde-li o řešení právní otázky na podkladě nesporné skutkové podstaty, není třeba, aby úřad prováděl doplňovací nebo výtýkáci řízení podle §§ 310, 312 a 324 zák. o př. d. — Představenstvem akciových společností nebo komanditních společností na akcie podle § 183 odst. 1. zák. o př. d. rozumějí se societerní organové těchto společností — jakkoli pojmenování —, kteří jsou buď představenstvem nebo dozorčí radou ve smyslu obchodního zákoníka. — Otázku, zda určitý societerní orgán je pověřen funkcemi představenstva nebo dozorčí rady ve smyslu obchodního zákona, dlužno zkoumati podle statutárních ustanovení, upravujících in concreto postavení a rozsah oprávnění těchto společenských orgánů. — Správní rada akc. společnosti, která se dělí s ředitelstvím společnosti o správní funkce, příslušející podle čl. 227-241 obch. zák. představenstvu, jest představenstvem společností ve smyslu § 183 odst. 1. zák. o př. d. (3. ledna 1939 č. 3475/37-4.)

Pouhé vyúčtování provise v obchodních knihách zaměstnavatelových k dobrou zaměstnance nelze uznati ze skutečné přijetí provise zaměstnancem s účinkem nabytí plné disposiční moci nad ní. — Převzal-li poplatník při sjednání provise, plynoucí mu ze služebního poměru, závazek ručiti za bonitu zákazníkú, jsou částky z důvodu tohoto jeho závazku plněné odčitatelnou položkou při dani důchodové podle § 15 č. 1 lit. a) zák. o př. d. (4. května 1939 č. 1244/37-4.)

Vzdal-li se nájemce místností a zřízení pekařské dílny svého nájemného práva, jež mu nájemní smlouvou bylo zajištěno do určité doby a nebylo také vypověděno, předčasně bez náhrady ve prospěch své dcery, aby jí umožnil užívání těchto objektů a pak uzavření nové nájemní smlouvy, je tu podklad pro považování tohoto jednání za akt darovací nebo darování zastírající ve smyslu § 264 odst. 1 č. 7 zák. o př. d. — Při uložení osobního ručení podle § 264 zák. o př. d. č. 76/1927 Sb. nemá finanční úřad povinnost zjistiti číselnou výši ryzí prodejní ceny nabytých majetkových předmětů v době darování (§ 264 odst. 2. cit. zák.), je-li podle okolností případu nepochybno, že tato cena značně převyšuje částku, které se týká uložený ručební závazek. (20. března 1939 č. 5779/36-4.)

Pro otázku, byl-li poplatník podle ustanovení § 293 odst. 1. zák. 76/1927 Sb. v berním roce, kterého se týče konečný předpis, zásadně (§ 271) podroben úrokům z prodlení, je rozhodna úhrnná výše jeho zatímní povinnosti podle čl. XIII uvád. ust. a § 270 odst. 1. cit. zák. v rozhodném berním roce. (13. února 1939 č. 5821/36-4.)

Poplatník, kterému byla již daň pro určitý berní rok předepsána, je v následujících jednotlivých letech povinen platiti tuto daň ve výši posledního předpisu jako prozatímní povinnost, a to potud, pokud neobdrží předpis daně pro některý pozdější rok; podle tohoto pozdějšího předpisu — ať již je vyšší nebo nižší než předešlý předpis — bude se pak řídití prozatímní platební povinností teprve v následujících čtvrtletích po doručení tohoto pozdějšího platebního rozkazu. (2. února 1939 č. 3138/36-4.)

II. Daně nepřímé.

Provádělo-li družstvo, organizované jakožto výdělečné společenstvo, jako syojí činnost obstarávání sociálního pojištění a odvádění daně důchodové pro své členy za činnost, kterou členové družstva prováděli jako svou samostatnou činnost výdělečnou, dlužno tuto obstaravatelskou činnost, prováděnou kanceláří společenstva, posuzovati jako výkony v samostatné činnosti družstva ve smyslu §§ 1 a 2 zák. o dani z obratu č. 268/1923, resp. č. 246/1926, č. 181/1929 a č. 188/1930, při čemž je nerozhodné, jaký úmysl měli členové družstva při přenesení zmíněné činnosti na družstvo. — Dani z obratu jsou podrobeny úplatné výkony, prováděné v činnosti, která má objektivně povahu samostatné trvalé nebo občasně jakékoli výdělečné činnosti, a je nerozhodné, zda podnikatel měl při tom podnikatelský úmysl, t. j. dosíci zisku. (15. února 1939 č. 1908/36-4.)

Nevyhověl-li poplatník výzvě, dané mu v odvolacím řízení podle § 21 odst. 12 zák. č. 268/1923 ve znění zák. č. 246/1926 a 188/1930, aby prokázal doklady skutečně docílenou hrubou tržbu, mohla odvolací stolice použití proti němu pro stanovení daňového základu kontumačních následků podle § 19 odst. 3 uved. zákona. (13. února 1939 č. 3344/36-3.)

Úplata, kterou spisovatel dostává občasně za zcizení svých autorských práv, podléhá dani z obratu podle §§ 2 č. 2 a 6. odst. 1 zák. č. 268/1923 ve znění zák. č. 188/1930. (23. března 1939 č. 2717/37-3.)

Poplatník nemůže se domáhati vyloučení odpisu pohledávek svých samostatně zdaněných filiálek ze základu daně z obratu u svého hlavního závodu, nejsou-li v něm tyto pohledávky započteny, z důvodů, že jest zúčastněn na zisku filiálek. — Chce-li úřad na základě § 310 zák. o př. d. č. 76/1927 vyzvati poplatníka pod následky kontumace k předložení obchodních knih, nemůže prostě ve výzvě stanoviti lhůtu k předložení knih těch, nýbrž musí zachovati postup v § 314 uved. zákona (§ 47 zák. č. 268/1923 a 246/1926) vytyčený; neučiní-li tak, nemůže vysloviti následky kontumace, nabídne-li poplatník předložení knih a žádá-li o sdělení termínu (určitého dne), kdy tak má učiniti. (7. ledna 1939 č. 3624/35-5.)

III. Poplatky a dávky.

Obsahuje-li listina, osvědčující potvrzení příjmu peněz, na níž však chybí podpis příjemcův, ještě jiné právní jednání (§ 39 popl. zák.) a je podepsána od strany tohoto jiného právního jednání (§ 22 a) popl. zák.), jde o písemnost úplně vyhotovenou ve smyslu § 41 popl. zák. a je výměna kvitančního kolkku vyloučena. (22. března 1939 č. 2177/37-3.)

Dopis vymáhajícího věřitele, adresovaný výkonnému orgánu, jímž žádá, aby tento za něj účtoval další exekuční útraty, není podle pozn. 6. lit. c) k pol. 1 sazby soud popl. č. 151/1931 Sb. osvobozen od kolkku z podání. (23. ledna 1939 č. 5532/36-8.)

I když jest v odevzdací listině uvedeno, že se pozůstalost odevzdává na základě dědické dohody, jsou finanční úřady oprávněny zkoumati, zda konkrétně šlo o dědickou dohodu podle ustanovení § 14 nař. č. 278/15 ř. z. ve znění zák. č. 337/21 Sb. — Smír, uzavřený v pozůstalostním řízení před notářem jako soudním komisařem, nemá povahu smíru soudního. (6. února 1939 č. 4276/36-6.)

Spoludědic neodevzdané pozůstalosti není legitimován podati vlastním jménem stížnost k n. s. soudu na rozhodnutí o odmítnutí rekursu ve věci dědické daně, vydané „pozůstalostí“ rekurs podavší. (31. května 1939 č. 534/37-4.)

Zřízení věna podle §§ 1218 a násl. o. z. o. je v zásadě podrobeno dani darovací, i když bylo zřízeno rodiči dceři, a přesto, že podle uvedených norem má dcera u příležitosti svého provdání vůči rodičům ze zákona nárok na zřízení věna; nerozhoduje, že ve zřízení věna, jehož účelem je ulehčení nákladů manželských (§ 1218 o. z. o.) — k nimž náleží i zaopatření manželky manželem (§ 91 o. z. o.) — leží i zaopatření osoby, které se věno zřizuje. (15. března 1939 č. 2048/37-4.)

Přehled judikatury nejvyššího soudu.

A. Ve věcech civilních.

I. Občanské právo.

Zákaz přesouvání přímých daní (§ 341 zák. o. př. d.). Jde o zjevné přesouvání přímých daní, zakázané § 341 uved. zák., ustanovuje-li pachtovní smlouva, že pachtýř jest povinen hraditi ze svého všechny daně se všemi přírůžkami, takže propachtujícímu musí býti nezkráceně odvedeno celé sjednané pachtovné. Pro otázku, zda je tu zakázaný přesun přímých daní, je rozhodující, že podle znění smlouvy má býti přesunuta na pachtýře daň, kterou má hraditi propachtovatel ze svého jako splátce; nezáleží na tom, zda podle úmyslu smluvců měla býti tak zapravena část pachtovného. (Rozh. z 28. února 1939, Rv I 3037/38.)

Nepodal-li manžel žalobu na oduznání manželského původu dítěte, které se podle manželčina tvrzení narodilo sice z mimomanželské soulože, jemuž však svědčí domněnka manželského původu, je tím s konečnou platností vyřešena otázka manželského zplolení dítěte a nemůže býti ani prejudiciálně řešena ve sporu, v němž se manželka domáhá na tom, kdo s ní mimomanželsky souložil, náhrady nákladů spojených s porodem, pohřbem dítěte a jeho vydržováním. (Rozh. z 8. února 1939, Rv I 1130/38.)

Je-li výchova dítěte svěřena jiné osobě (matce), stačí k odnětí otcovské moci podle § 177 obč. zák., když manželský otec úmyslně nebo z nedbalosti neplnil po delší dobu svou vyživovací povinnost, ačkoliv byl s to, aby ji plnil. (Rozh. z 19. ledna 1939, R I 1439/38.)

Pro nepřímé zásahy (immissione) může býti žalován nejen vlastník sousední nemovitosti, ale i ten, kdo na sousední nemovitosti vykonává na základě právního poměru k ní nějaké úkony, které jinak jsou obsahem výkonu vlastnického práva. (Rozh. z 2. března 1939, Rv I 1970/38.)

Stavební podnikatel, jenž v mezích své podnikatelské živnosti zadal jednotlivé práce jiným osobám (povozníkům), odpovídá za ně, zasahují-li do vlastnictví třetí osoby (navážením a skládáním opuky na cizím pozemku), třebaže k zásahu nedal příkaz ani o něm zprvu nevěděl; stačí, že zásah oněch osob nemohl ujíti jeho pozornosti a že neučinil nic k jeho nápravě. Stavebník není za takový zásah odpověden. (Rozh. ze 7. března 1939, Rv I 3060/38.)

Zcizí-li zástavce zástavu, nepřechází zástavní právo mimo výjimečně případy výtčené v platném právu (na př. při exekuční dražbě podle § 258, odst. 2. ex. ř.) na ekvivalent (peníze) za ni získaný. Úředník berního úřadu, ustanovený k vedení exekučního oddělení, jest oprávněn k ujednání s dlužníkem, jímž se dlužník zmocňuje k prodeji zboží zabaveného berním úřadem s tím, že stržená cena má nastoupiti na místě prodaných zabavených věcí. Jestliže se dlužník podle toho zachoval a stržené peníze uschoval pro berní úřady, nabyt stát těchto peněz. (Rozh. z 5. ledna 1939, Rv I 992/38.)

Ústní odvolání posledního pořízení (testamentu nebo kodícilu) vyžaduje stejných formálních náležitostí, jakých je třeba k platnému pořízení samému, a to také co do relativní způsobilosti svědků vytčené v § 594 obč. zák. (Rozh. z 10. února 1939, Rv I 1284/38.)

Dovolávati se neplatnosti právního jednání vykonaného osobou úplně nezpůsobilou k právním činům (§ 865, prvá věta, obč. zák.) jest oprávněn zásadně každý, kdo jest oním jednáním dotčen na svých soukromoprávních zájmech, tudíž i třetí osoba na právním jednání nezúčastněná. Tomu, kdo byl neplatně obmyšlen v pojistce a zaplatil prémie ze svého jmění k zachování nároku na pojistnou sumu, přísluší proti odporujícímu věřiteli nárok na náhradu těchto nákladů podle zásad vytčených v §§ 331, 332 a 336 obč. zák. (Rozh. z 28. února 1939, Rv II 696/38.)

Ve sporu ze správy pro vady dobytka musí kupující, který chce užítí právní domněnky (§ 925 obč. zák.), nejen postupovat podle § 926 obč. zák., ale též dokázati, že dobytče jím převzaté onemocnělo ve 14 dnech po převzetí některou z nemocí uvedených v nařízení min. sprav. č. 384/1916 ř. z. (Rozh. z 26. ledna 1939, Rv I 1585/38.)

Nezachoval-li se vlastník hypotekárního statku podle §§ 37, 38 III. dlíčí novely k obč. zák., pozbývá výmazem zástavního práva právní možnosti užítí uvolněného zástavního práva pro jinou pohledávku. Jestliže při výmazu zástavního práva a zároveň provedeném vkladu nového zástavního práva nebylo poznamenáno, že se nové zástavní právo vkládá v pořadí vymazaného zástavního práva, nelze toto opominutí napravití dodatečným zápisem příslušné poznámky. (Rozh. z 7. února 1939, R I 2/39.)

Není-li něco jiného ujednáno, není spoluvlastník domu pouze z důvodu svého spoluvlastnictví oprávněn, aby sám požadoval na nájemníkovi část nájemného připadající na jeho spoluvlastnický podíl; pro uvedené oprávnění nemá právního významu pouhé jednostranné prohlášení spoluvlastníka, že nesouhlasí se správou domu druhým spoluvlastníkem, jenž dosud vybíral nájemné se souhlasem všech spoluvlastníků, když nájemník s ním nesouhlasil. (Rozh. z 16. února 1939, Rv I 2092/38.)

Půjčovna filmů, která podle smlouvy odpovídá věmu smluvci (biografu) za včasné dodání (odeslání) filmu ze svého skladiště, jest odpovědna za škodu vzniklou biografu včasným neodesláním filmu i tehdy, jestliže nebyl film včas odeslán z jiného biografu, který odpovídá půjčovně za veškerou škodu z toho půjčovně vzniklou. (Rozh. ze dne 16. ledna 1939, Rv II 552/38.)

Pro otázku, zda zastupování klienta právním zástupcem v různých (nesouvisících) záležitostech jest jednotné dílo, či zda jde o samostatná díla, není rozhodující, zda klient vystavil jen jednu plnou moc anebo zda podepsal několik plných mocí, nýbrž rozhoduje, zda právní zástupce vykonal právnícké práce pro klienta na podkladě jednotného příkazu nebo ne. V pochybnosti jest míti za to, že při zastoupení klienta v různých samostatných (nesouvisících) záležitostech jde o samostatná díla; kdo vyvozuje z opaku právní důsledky, musí to včas výslovně tvrditi a dokázati. (Rozh. z 16. ledna 1939, R II 493/38.)

Ujednání o odměně za zákroky (intervence) u vlivných osob ve věci pozemkové reformy odporuje dobrým mravům (§ 879, odst. 1, obč. zák.). (Rozh. z 3. února 1939, Rv I 1990/38.)

Rozlišení námitek z důvodů ručení ze správy (§ 932 obč. zák.) od námitek nenáležitosti plnění (§ 1052 obč. zák.). Jestliže jeden smluvce nepřijme plnění nabídnuté druhým smluvcem a namítá druhému smluvci

nařehajícímu na vzájemné plnění smlouvy, že nabízené plnění nevyhovuje ustanovením smlouvy, nejde o nárok ze správy, nýbrž o námitku nenáležitého splnění. O námitku ručení ze správy pro vady plnění by šlo jen tehdy, kdyby smluvce nabídnuté plnění přijal jako smluvní plnění. (Rozh. z 10. února 1939, Rv I 2416/38.)

Předpis § 1001, první věty, obč. zák., že dlužní úpis jest plným důkazem o zápůjčce a jejích modalitách, pozbyl pro oblast procesního práva významu zavedením civilního řádu soudního (zákonem č. 113/1895 ř. z.). Průvodnost dlužního úpisu, nemá-li povahu veřejné listiny, jest posuzovati podle § 294 c. ř. s.; je-li vnitřní pravdivost dlužního úpisu popřena, musí býti zkoumána jinými prostředky. (Rozh. z 17. ledna 1939, Rv II 547/38.)

Majitel koncese, opravňující jej k provozu živnosti v určité provozovně, je smluvně zavázán z objednávek zboží určeného k provozu živnosti, nedokáže-li, že v době objednávek živnost neprovozoval on, nýbrž někdo jiný na svůj vlastní účet a nebezpečí a že to bylo dodavateli zboží známo nebo musilo býti známo. Za zmocnitele osob zaměstnaných v živnosti nebo obchodu platí ten, kdo se jeví navenek jako majitel živnosti nebo obchodu (§§ 1027, 1030 obč. zák., čl. 52 obch. zák.). Majitel živnosti nebo obchodu nemůže bezelstným třetím osobám namítati, že osoby v živnosti nebo obchodu zřízené jednaly jménem toho, komu obchod nebo živnost byly přenechány k provozu na vlastní účet a nebezpečnoství. (Rozh. z 5. ledna 1939, Rv I 2130/38.)

Promlčecí lhůta pro manželčin nárok na náhradu výživného vynaloženého na vlastní výživu a na výživu manželských dětí proti manželu (§ 1042 obč. zák.) se nemůže počítati, dokud manželství trvá; nerozchůze, že manželé žijí fakticky odděleně. (Rozh. z 21. ledna 1939, R I 7/39.)

Podmínkou zániku předkupního práva odmítním je, že byla učiněna řádná nabídka. Neobsahuje-li nabídka oprávněnému z předkupního práva jméno kupitele, nepočala plynouti lhůta stanovená v § 1075 obč. zák., po jejímž marném uplynutí předkupní právo zaniká, ledaže by oprávněný dal najevo, že se spokojuje s neúplnou nabídkou. V takovém případě nelze žádati o výmaz předkupního práva ani tehdy, když se oprávněný z předkupního práva dověděl o jménu kupitelově odjinud. (Rozh. z 8. února 1939, Rv I 3092/38.)

Třetí osoba, jež učinila náklady na pachtovanou věc za trvání pachtovního poměru jménem pachtýře a pro něho, nemůže žádati jejich náhradu na propachtovateli. (Rozh. z 11. ledna 1939, Rv 1451/38.)

Jestliže doba úschovy není ani výslovně smluvna, ani ji nelze určit z vedlejších okolností jednotlivého případu, může se schovatel na ukladatelí kdykoli domáhati odebrání uschované věci. (Rozh. z 2. března 1939, Rv I 2899/38.)

Pod ustanovení § 1330 obč. zák. patří za podmínek tam uvedených i užívání neurčitých a obojetných výrazů, které pravý stav věci nevystihují nebo skreslují. Redaktor nemůže se civilněprávní odpovědnosti zprostiti tvrzením, že článek nečetl nebo že spoléhal na informátora. (Rozh. z 2. 5. 1939, Rv I 216/39.)

Není-li smluveno něco jiného, má původce díla nárok na to, aby s dílem bylo uveřejněno také jeho jméno. Předpis § 21 původ. zák. vymezuje jen povšechně okruh jednotného práva původského, jež chrání jak ideální, tak i osobní zájmy původcovy. Nárok domáhající se zákazu porušování práva původcova předpokládá nebezpečí opakování rušebního činu; tomu

tak není u článku, jež byl již uveřejněn a k jehož opětnému uveřejnění nemá dojíti. (Rozh. z 10. března 1939, Rv I 662/38.)

Nezanikl-li zaručený závazek hlavního dlužníka již dříve, promlčuje se závazek rukojmího (§ 1346 obč. zák.) nebo rukojmího a plátce (§ 1357 obč. zák.), převzatý rukojemskou smlouvou, teprve v třiceti letech. (Rozh. z 5. ledna 1939, Rv I 2415/38.)

Postoupený dlužník jest i po oznámení postupu (§ 1395 obč. zák.) oprávněn uplatňovati proti postupiteli po včasném a řádném oznámení vad nároky ze správy pro vady, které mu vznikly před postupem proti postupiteli. Dojde-li mezi postupitelem a postoupeným dlužníkem k mimosoudnímu vyřízení uvedených námitek a důsledkem toho k snížení tržové ceny nebo k zrušení smlouvy (§ 932 obč. zák.), může postoupený dlužník snížení nebo zánik postoupené pohledávky namítati i vůči postupníkovi, avšak jen tehdy, souhlasil-li s takovýmto vyřízením i postupník, nebo dokáže-li ve sporu vedeném postupníkem o zaplacení postoupené pohledávky přípustnost a odůvodněnost námitek a nároků, jež vůči postupiteli uplatnil a které byly vyřízeny snížením tržové ceny nebo zrušením smlouvy. (Rozh. z 17. ledna 1939, Rv I 2614/38.)

Pro ručení přejímatele podniku nebo jmění za dluhy náležející k převzatému podniku nebo jmění (§ 1409 obč. zák.) platí stejná promlčecí lhůta jako pro zcizitele. (Rozh. z 26. ledna 1939, Rv I 2878/38.)

Tříletá promlčecí lhůta (§ 1489, první věta, obč. zák.) platí i pro nárok na zaplacení smluvní (konvenční) pokuty. Promlčecí lhůta, jež se začala nabytím vědomostí postupitele o škodě, se ani nestaví, ani nepřerušuje postupem náhradní pohledávky jiné osobě. Nejde-li o uznávací smlouvu, nýbrž jen o jednostranný slib k splnění náhradní škody, promlčuje se náhradní nárok v tříleté lhůtě promlčecí, která se počíná znovu po uznávacím projevu. (Rozh. z 10. ledna 1939, Rv II 576/38.)

Dá-li si zprostředkovatel, jež nemá koncesi k soukromému zprostředkování úvěru, slíbíti za zprostředkování úvěru majetkový prospěch, jest úmluva o tom nicotná. Postoupený dlužník může postupníkovi namítati nicotnost postoupené pohledávky, třebaže pohledávku vůči postupníkovi uznal a postupník byl bezelstný. (Rozh. z 11. ledna 1939, Rv I 1325/38.)

Jestliže jest podle pojistné smlouvy pojistitel zavázán vyplatiti náhradu toliko na znovuzřízení pojištěné budovy nebo na doplnění pojištěného příslušenství a pojišťovna majíc za to, že je zajištěno, že bude peněz upotřebeno k těmto účelům, vyplatí náhradu hypotekárnímu věřiteli pojistníka jen proto, že pojistka byla vinkulována ve prospěch jeho hypotekární pohledávky, a nikoliv proto, aby tím byla uspokojena hypotekární pohledávka, dává hypotekárnímu věřiteli vyplacenou částku do úschovy a není tudíž hypotekární věřitel oprávněn začítovati si tuto částku na svou hypotekární pohledávku. V takovém případě může se hypotekární věřitel brániti proti nároku na vydání u něho složené částky jen námitkou, že není zajištěno, že bude peněz upotřebeno k uvedeným účelům. (Rozh. ze dne 14. února 1939, Rv I 1983/38.)

Ustanovením pojistných podmínek, že se pojištění proti následkům odpovědnosti z provozu podniku vztahuje na odpovědnost třetích osob jen tehdy, bylo-li zvlášť ujednáno, jest vyloučena platnost právní domněnky stanovené v § 69, odst. 2, uved. zák. Pokud nebyla platně sjednána pojistná smlouva o odpovědnostním pojištění z provozu hospodářství, jestliže pojistník je toliko spoluvlastníkem hospodářství společně s manželkou. (Rozh. z 8. února 1939, Rv II 752/38.)

Právní povaha životní pojistky. Není-li pojistka cenným papírem, není k převodu práv z ní třeba zvláštní formy, nýbrž převod se v poměru mezi převodcem a příjematelem uskutečňuje podle všeobecných předpisů občanského práva neformálním způsobem postupní smlouvou (§§ 1392 a dalších obč. zák.). (Rozh. z 14. února 1939, Rv I 114/38.)

Jestliže nebylo usnesení o udělení příklepu prohlášeno ihned při dražebním roku, nýbrž bylo nejvyššímu podateli doručeno dodatečně, jest pokládati den tohoto doručení za dobu uděleného příklepu a teprve od tohoto dne jest počítati měsíční lhůtu k výpovědi pojistného poměru (§ 65, odst. 2, § 66, odst. 2, zák. o poj. smlouvě č. 501/1917 ř. z.). (Rozh. z 28. února 1939, Rv. I 2507/37.)

Při sjednání pojistné smlouvy proti následkům poškození motorového vozidla lze ujednat, že pojistný poměr, zaniklý zcizením pojištěného vozidla, trvá (že se v něm pokračuje) po určitou smluvenou dobu, počínaje od toho času, kdy vyšlo původně pojištěné motorové vozidlo důsledkem zcizení z pojistníkovy úschovy, nabude-li pojistník jiného vozidla. Nejde o pokračování v původní pojistné smlouvě, stanoví-li pojistné podmínky, že nabude-li pojistník do určité doby místo původně pojištěného motorového vozidla jiného vozidla, jest povinen přihlásiti je k pojištění, že pojistitel jest pak povinen oznámiti pojistníkovi do určité lhůty po obdržení přihlášky, zda pojištění přijímá či zamítá, a že při přijetí rozhodují zásady dřívější pojistné smlouvy. (Rozh. ze 4. ledna 1939, Rv I 2742/38.)

Povinnost osvětliti povoz (§ 9 zák. č. 47/1866 čes. z. z.), jest zachovati vždy, kdy se pro nedostatek denního světla a důsledkem s tím souvisejícího ztížení možnosti rozeznávati stává provoz na silnici méně bezpečným. (Rozh. z 21. února 1939, Rv I 2299/38.)

Právo rybolovu. Obci jako správce veřejného statku nepřísluší právo rybolovu, pokud nedokáže zvláštní nabývací důvod, na př. vydržení. Nejde o vlastní vody obce, protékají-li řečištěm, které není v jejím soukromém vlastnictví, nýbrž jest veřejným statkem. (Rozh. ze 4. ledna 1939, Rv I 1333/38.)

K výkladu § 8 zákona č. 20/1920 Sb. z. a n. o vyvlastnění pozemků pro stavbu obytných nebo veřejných budov. Byl-li vyvlastňovací nálezh zrušen, poněvadž se stavbou nebylo započato ve lhůtě stanovené v § 4 dotč. zák., má vyvlastněný proti vyvlastňovateli nárok na náhradu škody, jež mu vzešla provedením vyvlastňovacího řízení a zrušením vyvlastňovacího nálezu, a to i tehdy, když vyvlastňovatel nemá žádné viny a později bylo dosaženo účelu zamýšlené stavby. Doba rozhodující pro určení uvedeného náhradního nároku. Nároku na vydání zisku, jehož vyvlastňovatel dosáhl směnou vyvlastněného pozemku s jiným pozemkem, může se vyvlastněný domáhati na vyvlastňovateli pro bezdůvodné obohacení (§ 1435 obč. zák.). (Rozh. z 13. ledna 1939, Rv I 2727/37.)

Jde-li o zcizení pozemků nabytých z pozemkové reformy s přidělcem na třetí osobu, jsou smluvci oprávněni volně stanoviti tržovou cenu. Zcizovací hodnota rolnického nedílu nabytého třetí osobou od přidělce může býti vyšší než přidělová cena; to, že tržová cena má připadnouti státu potud, pokud přesahuje to, co bylo vloženo vlastníkem do nedílu (§ 37, odst. 2, zák. č. 81/1920 Sb. z. a n.), může míti jen vliv snižující obecnou hodnotu. (Rozh. ze 4. ledna 1939, R II 515/38.)

Ochrana nájemníků. Podle § 6 zák. č. 44/1928 ve znění vyhlášky min. soc. péče č. 62/1934 Sb. z. a n. přísluší osobám, u nichž jsou splněny podmínky dotčeného ustanovení, ochrana nájemníků i tehdy, je-li předmě-

tem jednotné nájemní smlouvy nejen obytná místnost, ale i jiná s ní související místnost (krám nebo provozovna). (Rozh. z 22. února 1939, Rv I 3109/38.)

Železniční přepravní řád (vlád. nař. č. 144/1928 Sb. z. a n.). Jestliže je v nákladním listě jako příjemce zásilky označen obchodní podnik (na př. Jan H., obchod s uhlím a dřívím v P.), nikoliv fyzická osoba, a z nákladního listu není zřejmé, že zásilka má být dodána obchodnímu podniku jen tenkrát, je-li jeho majitelem určitá fyzická osoba, učinila dráha své povinnosti dosti, vydala-li zásilku uvedenému obchodnímu podniku po případě osobě, která provozuje obchod pod firmou udanou v nákladním listě. Změna majitele obchodního podniku nemá s hlediska přepravní smlouvy vlivu na dodání zásilky. (Rozh. ze 14. února 1939, Rv II 9/39.)

Mezinárodní úmluva o přepravě zboží. To, že příjemce zboží nebyl přibrán k přezkoumání správnosti údajů nákladního listu podle čl. 7 § 2 M. Ú. Z., nemá významu, nemělo-li pro příjemce žádné újmy, ježto dráha dokázala, že zásilka byla v nákladním listě deklarována nesprávně. Nárok dráhy na zaplacení doplatku a přírážky k dovoznému pro nesprávné údaje v nákladním listě (vadné deklarování) jest nárokem smluvním, který se promlčuje výjma případ čl. 45 § 1, odst. 2, písm. b), M. Ú. Z. v roční době. Přijal-li příjemce nákladní list, jest pouze on vůči dráze povinen zaplatiti přírážku k dovoznému pro nesprávnou deklaraci zboží (čl. 7, § 6, odst. 2, čl. 18, § 3 M. Ú. Z.). (Rozh. z 28. února 1939, Rv I 2747/38.)

Přenecháním motorového vozidla vlastníkem jiné osobě na její vlastní účet a nebezpečství jest rozuměti jen takový stav, za kterého je vlastník onoho vozidla úplně vyřazen z jeho provozu a za něhož se celý provoz přenechává výhradně jiné osobě na její vlastní účet a nebezpečství. Vlastník motorového vozidla, jenž ho užívá pro vlastní osobní nebo hospodářské potřeby, jest jeho provozovatelem (§ 1, odst. 3, uved. zák.), odpovědným za škody způsobené provozem onoho vozidla, i při jízdách konaných z garáže, obstarávají-li tyto jízdy podle úmluvy ujednané při uzavření garážní smlouvy na příkaz vlastníka vozidla buď majitel, nebo zaměstnanec garážního podniku. (Rozh. z 12. ledna 1939, Rv I 1003/38.)

Odpovědnost za škody způsobené provozem motorového vozidla (zák. č. 81/1935 Sb. z. a n.). Podle § 47 uved. zák. se k úplnému zproštění osob odpovědných za škody způsobené provozem motorového vozidla vyžaduje nejen důkaz o zavinění třetí osoby, ale i důkaz, že samy dbaly předepsané a věcné opatrnosti při řízení vozidla a při zacházení s ním. Osoby odpovědné za provoz autobusu neodpovídají za úraz (přiskřípnutí prstů), který způsobí cestujícímu jiný cestující při zavření dveří v době, kdy není autobus v pohybu, třebaže řidič autobusu trpí, aby cestující sami zavírali autobusové dveře. Třetí osobou jest i cestující, který zavírá autobusové dveře a při tom poraní jiného cestujícího. (Rozh. z 15. února 1939, Rv I 1252/38.)

Pojem motorového vozidla (zák. č. 81/1935 Sb. z. a n.). O provoz motorového vozidla jde i tehdy, když sice ani nepracuje zdroj jeho motorické síly, ani jinak se vozidlo nepohybuje, ale ze všech okolností jeho stavu, v jakém je právě vozidlo na místech vytčených v § 45, odst. 1, uved. zák., je zřejmé, že je vozidlo přímo buď již připraveno, anebo připravováno k tomu, aby bylo uvedeno do výkonu své činnosti (funkce) jakožto motorové vozidlo ve smyslu § 1 uved. zák., anebo že byvši ve výkonu této své činnosti zařadeno jako samostatné motorové vozidlo do dopravního provozu na místech uvedených v § 45, odst. 1 uved. zák., tuto činnost na oněch místech ještě neskončilo, nýbrž zůstává takovou složkou v celkovém do-

pravním provozu na oněch místech jako motorové vozidlo, že na ně jako na motorové vozidlo musí míti ostatní uživatelé míst určených pro obecnou dopravu náležitý zřetel při pravidelném jejich užívání; v tomto provozu je dotud, dokud nebylo z něho vyřadeno vhodným a místu, času, jakož i jiným možným okolnostem přiměřeným způsobem, na př. takovým postavením mimo pravidelnou jízdní dráhu, že není překážkou pravidelné obecné dopravě a že při ní není třeba míti na ně zřetel. Za uvedených předpokladů může býti i stojící motorové vozidlo v provozu a může jíti o střet provozů motorových vozidel ve smyslu § 48, odst. 1, uved. zák., narazilo-li na ně jiné jedoucí motorové vozidlo. (Rozh. z 18. ledna 1939, Rv I 373/38.)

II. Pracovní právo.

Vzdání se nároku ze služební (pracovní) smlouvy na odměnu za práce přes čas není platné, nebyl-li služební (pracovní) poměr skončen, ježto byla dána právně neúčinná výpověď v ochranné lhůtě (§ 1 zák. č. 61/1925 Sb. z. a n.); nezáleží na tom, zda zaměstnanec v době projevu věděl, že zaměstnavatel ho nechce dále zaměstnávat. (Rozh. z 10. února 1939, Rv I 2292/38.)

Zrušení závodního výboru z důvodu zastavení činnosti závodu (§ 25, písm. b), zák. č. 330/1921 Sb. z. a n.) nastává již okamžikem zastavení závodu a nikoli teprve uplynutím jednoho měsíce, vyžaduje se však, aby byla zastavena činnost výrobní. Zaměstnance, který je členem závodního výboru, lze platně vypověděti ke dni, kdy byl závodní výbor v podniku žalované již zrušen zastavením závodu, třeba byla výpověď dána v době, kdy závodní výbor v podniku žalované ještě trval. (Rozh. z 19. ledna 1939, Rv I 3091/38.)

Nezachování předpisů výnosu ministerstva železnic č. 1060/1920. Pres o účasti výboru důvěrníků při propuštění zaměstnance státních drah nemá účinky práva hmotného a nečiní propuštění neplatným a neúčinným: řečené předpisy mají toliko povahu formální, na jejichž porušení není stanovena sankce neplatnosti opatření učiněného příslušným železničním úřadem. (Rozh. z 12. ledna 1939, Rv II 820/38.)

Zahlazením trestního odsouzení pro zločin, pro něž byl železniční zaměstnanec čsl. státních drah propuštěn ze služby podle § 124 služeb. řádu pro zaměstnance čsl. státních drah, nezanikají veškeré následky odsouzení, zejména ztráta služebního místa a ztráta aktivních a odpočivných požitků. (Rozh. z 26. ledna 1939, Rv I 2211/38.)

Ustanovení § 70 vlád. nař. č. 70/1927 Sb. z. a n. o úpravě platových a některých služebních poměrů zaměstnanců československých státních drah bylo by lze užítí k uvedenému tam cíli jen tehdy, kdyby byla jeho platnost ve smyslu § 105 ústavní listiny nařízena buď zákonem, nebo jiným aktem postaveným na roveň zákonu (§ 210 zákona č. 103/1926 Sb. z. a n.). I kdyby se ustanovení zákona č. 103/26 a vlád. nař. č. 15/1927 Sb. z. a n. stala součástí úpravy služebního poměru jiných železničních zaměstnanců než zaměstnanců čs. státních drah, nemohou smluvci při úpravě služebních a platových otázek zříditi k rozhodování o nich příslušnost správního úřadu, a jest proto soud ve sporu z tohoto služebního poměru povinen zabývatí se platností, závazností a obsahem dekretu o úpravě tohoto poměru, byly-li popírány, a nelze pokládati onen dekret za právní důvod zažalovaného nároku jen proto, že nebyl ve lhůtě stanovené v § 70 vlád. nař. č. 15/1927 Sb. z. a n. opraven nebo zrušen. (Rozh. z 26. ledna 1939, Rv II 710/37.)

Preklusivní šestiměsíční lhůta (§ 40, zák. č. 145/1934 Sb. z. a n.) neplatí domáhá-li se zaměstnanec na zaměstnavateli nároku na plnění ze služební smlouvy, ježto nedošlo k platnému zrušení služební smlouvy. (Rozh. ze dne 19. ledna 1939, Rv I 1614/38.)

III. Obchodní a směnečné právo.

Povinnost společníků společnosti s omezeným ručením (zák. č. 58/1906 ř. z.) k zaplacení kmenových vkladů jest bezvýjimečná, nepominutelná a nelze ji omezit ani za souhlasu ostatních společníků. Byla-li společníku uložena povinnost vplatit kmenový vklad v hotovosti, nemůže se této povinnosti zprostiti tím, že převezme na místě společnosti závazek zaplatit věřiteli společnosti částku jí zapůjčenou a že právní povaha této zápůjčky byla za souhlasu zúčastněných dodatečně změněna v plnění peněžitého vkladu. (Rozh. z 1. února 1939, Rv II 486/38.)

Obsahuje-li smlouva o zřízení společnosti s ručením omezeným (zák. č. 58/1906 ř. z.) podmínky, které omezují jen převod společenského podílu (kmenového vkladu a s ním spojeného společenského podílu) jednáním mezi živými (§ 76, odst. 3, uved. zák.), neplatí takové omezení i pro smluvní zastavení společenských podílů. (Rozh. z 11. ledna 1939, Rv I 1385/38.)

Vdova, která nepřevzala firmu ani smlouvou ani jako dědička po svém zemřelém manželu, nýbrž která provozuje živnost jen vdovským právem podle § 56, odst. 4, živn. ř., nemůže být zapsána v obchodním rejstříku jako nová majitelka staré firmy zůstavitelovy (čl. 22 obch. zák.). (Rozh. ze 14. února 1939, R II 4/39.)

Právo vdovy provozovati po manželově smrti koncesovanou živnost (§ 56 živn. ř.) nelze ani v celku ani z části převést na jinou osobu. Jde však o platnou smlouvu, jestliže se vdova zavazuje vzdát se svého živnostenského oprávnění ve prospěch jiného pod podmínkou, že bude smluvci udělena koncese; pokud však měl smluvce i po zamítnutí žádosti o udělení koncese provozovati nadále živnostenské oprávnění příslušející vdově na svůj vlastní účet a nebezpečí, je smlouva v této části nicotná. (Rozh. z 31. ledna 1939, Rv I 2019/38.)

Platnost převodu lékárny (lékárenského podniku) právním jednáním mezi živými na jinou osobu, trvá-li lékárna 5 let (§ 16 zák. čís. 5/1907 ř. z.). Předběžná smlouva o prodeji lékárenského podniku po uplynutí lhůty pětiletého trvání lékárny je platná, neslouží-li k obejití ustanovení § 16 dotč. zák. Úmrtí prodávajícího za sporu nemá vliv na jeho obligační závazek k převedení lékárenského podniku, nelze však již vyhověti žalobě domáhající se odsouzení prodávajícího, aby se vzdal lékárenské koncese. (Rozh. z 28. února 1939, Rv I 2578/38.)

Kartely (zák. č. 141/1933 Sb. z. a n.). K sjednání kartelové smlouvy zmocněncem je třeba zvláštní písemné plné moci, znějící na jednotlivě jednáni (§ 1008, druhá věta, obč. zák.). Náležitosti dodatečného schválení smlouvy neplatné pro nedostatek písemné formy. Pro platnost kartelové smlouvy nerozhoduje, zda správní úřad zapsal smlouvu do kartelového rejstříku bez písemné plné moci. (Rozh. z 21. února 1939, Rv II 695/38.)

Zák. č. 141/1933 Sb. z. a n. o kartelech vypočítává taxativně způsoby, kterými lze dosíci omezení nebo vyloučení soutěže úpravou výroby odbytu, obchodních podmínek, cen a sazeb. Dosažení účelu kartelové úmluvy ovládnouti trh co nejúčinněji jest posuzovati podle objektivních známek úmluvy a jejího provádění. Úmluva, kterou se někdo zavázal k zastavení

určité podnikatelské činnosti a převzal závazek konkurenční klausule, není kartelová úmluva. Nepřesahuje-li závazek takovou úmluvou převzatý nezbytnou míru, nepříčí se dobrým mravům (§ 879 obč. zák.). Ustanovení § 4 zák. č. 43/1870 ř. z., jež platí dále pro úmluvy, které nejsou úmluvami kartelovými, se nepříčí úmluva, která sleduje zavedení pořádku do cenových poměrů, podbízením neurovnaných, a zlepšení hospodářské situace u podniků téhož odvětví. (Rozh. ze 24. ledna 1939, Rv I 2864/38.)

Vlád. nařízení č. 265/1938 Sb. z. a n. o dočasných omezeních v živnostenském a jiném výdělečném podnikání. Nejde o nezákonnost (§ 46, odst. 2, zák. č. 100/1931 Sb. z. a n.), vyložily-li nižší soudy souhlasně § 4 vládn. nař. č. 256/1938 Sb. z. a n. se zřetelem na § 10 téhož nařízení a § 17 zákona o společnostech s ruč. omez. č. 58/1906 ř. z., tak, že ten, kdo žádá o zápis nově zvolených jednatelů do obchodního rejstříku, musí sám soudu již před zápisem předložit průkaz, jehož je k tomu třeba s hlediska dotčeného vládního nařízení, a že rejstříkový soud může nařídit jeho předložení. (Rozh. z 21. února 1939, R I 72/39.)

Zda tu jsou zákonné náležitosti odpovědi k zápisu do rejstříku, je posouditi podle doby, kdy rejstříkový soud rozhoduje o zápisu. Nabylo-li v této době vládní nařízení č. 265/1938 Sb. z. a n. již účinnosti, musí soud přihlížeti k tomu, zda pro žádaný zápis jsou splněny předpoklady podle předpisů řečeného vládního nařízení, i když ono nařízení v době podání opovědi ještě neplatilo. (Rozh. z 3. května 1939, R I 217/39.)

IV. Civilní řízení sporné.

Žalobu o zaplacení nájemného z nemovitosti, ležící na cizím území, lze podati u obecného soudu žalovaného v tuzemsku. (Rozh. z 9. února 1939, Nd II 12/39.)

Příslušnost pozůstalostního soudu k projednání pozůstalosti po zůstaviteli, který zemřel na Slovensku, se řídí předpisy o příslušnosti, platnými na Slovensku (§§ 6 a 7 zák. čl. XVI-1894); podle nich je příslušný ten okresní soud, v jehož obvodě měl zůstavitel před smrtí poslední bydliště, a neměl-li je, okresní soud místa úmrtí. (Rozh. z 20. ledna 1939, Nd I 523/38.)

Prohlášení řízení za zmatečné k návrhu ministerstva spravedlnosti (§ 42, odst. 2, j. n.), ježto tuzemský soud rozhodl, že dítě, jež jest polským státním příslušníkem, není manželského původu (čl. 9 úmluvy mezi republikou Československou a Polskou č. 5/1926 Sb. z. a n.). (Rozh. ze 24. února 1939 N II 18/39.)

Navrhla-li žalovaná strana za rozvodového sporu vyslovení rozvodu z viny žalující strany, nemůže již podati novou samostatnou žalobu navzájem. (Rozh. ze 24. února 1939, R I 1535/38.)

Žalobou podle čl. XLII uvoz. zák. k c. ř. s. nemůže se ten, komu byla určitá věc (vkladní knížka) protiprávně odňata, domáhati toho, aby zcizitel pod přísahou seznal, jak s odňatou věcí naložil, je-li účelem žaloby, aby poškozený zjistil, zda má pachatel ještě odňatou věc. (Rozh. z 2. února 1939, Rv I 2974/38.)

Přípustnost pořadu práva pro nárok proti státu (poštovní správě) na náhradu škody vzešlé nesprávným postupem poštovního orgánu při doručení soudní zásilky. (Rozh. z 5. ledna 1939, R II 500/38.)

Jestliže v základní rozeprě jednal a rozhodl samosoudce (§ 7 a) j. n.), přísluší samosoudci též jednání a rozhodnutí o žalobě o obnovu, nehledíc

na to, zda jednání a rozhodování se omezuje jen na otázku důvodu a přípustnosti obnovy, nebo zda řízení to bylo spojeno s jednáním ve věci hlavní, a zda šlo v základní rozepři o nároky majetkoprávní nebo statuvové. (Rozh. z 12. února 1939, R II 16/39.)

Opmínula-li strana za rozepře oznámiti změnu bytu, jest posuzovati podle okolností jednotlivého případu, zda ji lze přes to bez obtíží vy-pátrati. Nezdařilo-li se doručení soudní písemnosti v bytě strany, jest se pokusiti o doručení v jejím pracovišti, je-li uvedeno v žalobním spise; pokud se tak nestalo, nelze postupovati podle §§ 104, 111, odst. 2, c. ř. s. (Rozh. ze 26. ledna 1939, R I 1540/38.)

Přípustnost žaloby na určení, že věřiteli přísluší proti dlužníku pohledávka a právo domáhati se jejího zaplacení v mezích vyrovnání, podlehne-li věřitel ve sporu, vedeném proti tomú, kdo jeho pohledávku odkoupil, jsou-li tu jinak splněny podmínky určovací žaloby (§ 228 c. ř. s.). (Rozh. ze 7. února 1939, Rv II 791/38.)

Provedení důkazu v cizině je platné, vyhovuje-li právu platnému v místě provedení důkazu; že provedení důkazu se nestalo podle platných předpisů cizího státu, musí tvrditi a dokázati interesovaná strana. Výslech stran ve Francii před juge de paix bez poučení o možné přísaze. Individualisování pohledávky, pro nichž chce věřitel odporovati, v oznámení podle § 10 odp. ř., vyžaduje se jen tehdy, má-li oznamující věřitel proti dlužníkovi více pohledávek. (Rozh. z 8. února 1939, Rv I 1224/38.)

Jde o zmatek podle § 477 č. 4 c. ř. s., jestliže odvolací soud bez zachování postupu podle § 160, odst. 2, c. ř. s. jednal a rozhodl o odvolání v době, kdy právní zástupce dovolatelův zemřel a strana si do té doby nezřídila sama jiného právního zástupce; nerozhoduje ani, že právní zástupce ustanovil před svou smrtí substituta, ani že se strana nepostarala včas o zřízení nového zástupce. (Rozh. z 19. ledna 1939, Rv I 1462/38.)

Předpisy o řízení ve věcech manželských (dvor. dekret č. 1595/1819 Sb. z. s., min. nař. č. 283/1897 ř. z.), zejména stanovená v nich zásada vyhledávací, platí též pro spory, v nichž je se domáháno určení, zda tu je manželství nebo že ho tu není. (Rozh. z 12. ledna 1939, Rv II 880/38.)

Byl-li pachtýřův návrh na úpravu pachtovného (§ 8 vlád. nař. č. 168/1936 Sb. z. a n.) v nesporném řízení (13 uved. vlád. nař.) pravoplatně zamítnut, třebaš jen pro jeho opožděnost, má rozhodnutí předurčující význam i pro spor, v němž se propachtovatel domáhá na pachtýři nedoplatku pachtovného. Ustanovení § 16 uved. vlád. nař. se vztahuje jen na pachtýře, kterým bylo pachtovné upraveno vládním nařízením č. 164/1933 Sb. z. a n., nikoli i na případy, kdy došlo mezi pachtýřem a propachtovatelem k dobrovolné dohodě na jiném základě. Cen, uvedených ve vyhlášce min. zemědělství č. 293/1936 Sb. z. a n., lze užíti pouze pro výpočet v případech § 3 vlád. nař. č. 168/1936, nikoli též na případ uvedený v § 2 uved. vlád. nař. (Rozh. ze 7. února 1939, Rv I 1662/38.)

Proti rozhodnutí rekursního soudu, jímž bylo změněno usnesení soudu první stolice, týkající se určení náhrady škody za majetkovou újmu podle § 394 ex. ř., lze podati dovolací rekurs. Předpis § 402, odst. 2, ex. ř. ve znění čl. II zák. č. 314/1936 Sb. z. a n. tu neplatí. Předpisu § 9 ex. ř. lze užíti jen tehdy, převádí-li se nárok podložený již exekučním titulem, nikoli i tenkrát, je-li převeden nárok, o němž má býti teprve rozhodnuto v řízení podle § 394 ex. ř. (Rozh. ze 14. února 1939, R I 32/39.)

Pokud není ustanoveno jinak, platí o účincích přerušení řízení podle vlád. nař. č. 199/1938 Sb. z. a n. a pokračování v něm předpisy civilního řádu soudního (§§ 163 a další c. ř. s.). Přerušení sporu vyslovené soudem

podle § 4 dotč. vlád. nař. nepřestává zpravidla samo sebou, a to ani odpadnutím důvodu, pro který nastalo. (Rozh. z 20. ledna 1939, R I 1557/38.)

Pro žalobu na vynucení povinnosti rozsudího, aby podepsal nález smluvčího soudu zřízeného podle českého zákona o myslivosti č. 49/1866 z. z., jehož byl podle smluvního závazku členem, je pořad práva přípustný. (Rozh. ze 6. května 1939, R I 86/39.)

Místní školní rada není právnická osoba a nemá ani způsobilosti býti stranou, ani před soudem jednati vlastním jménem. Není oprávněna, aby vlastním jménem vymáhala exekučně na politické obci příspěvek k úhradě školního rozpočtu. (Rozh. z 21. dubna 1939, R I 179/39.)

Pražský magistrát jako politický úřad prvé stolice jest oprávněn zakročiti v zájmu státní správy o vyšetření a rozhodnutí platnosti manželství, třebaš tento zájem záleží jen v tom, aby bylo zjištěno domovské právo manželky a jejího dítěte. (Rozh. z 9. března 1939, Rv II 86/39.)

Zamítl-li soud prvé stolice žalobu vůbec, odvolací soud pak jen pro tentokráte, jest rozsudek odvolacího soudu pro žalobce rozsudkem potvrzujícím; nepřevyšuje-li předmět sporu 7000 K a neprohlásil-li odvolací soud v rozsudku dovolání za přípustné, je jeho dovolání nepřípustné. Žalovaný je v takovém případě k dovolání oprávněn. (Rozh. z 10. března 1939, Rv I 2963/38.)

Prohlášení žalobcovo o částečném zpětvzetí žaloby učiněné teprve v dovolacím řízení (došlé soudu v den doručení rozsudku odvolacího soudu) nemá vlivu na otázku přípustnosti dovolání. (Rozh. z 5. května 1939, Rv I 1/39.)

Námítky proti směnečnému platebnímu příkazu podle § 552 c. ř. s. lze opřít i o nedostatek formálních předpokladů pro jeho vydání. Je-li však podle výsledků jednání o námitkách zažalovaný nárok věcně důvodný, jest platební příkaz ponechati v platnosti, i když pro jeho vydání nebylo formálních předpokladů. O námitce nedostatku formálních předpokladů pro vydání platebního příkazu nelze rozhodnouti napřed samostatným rozsudkem a pak teprve pokračovati v jednání o věcných námitkách. (Rozh. z 9. května 1939, R I 163/39.)

V. Nesporné řízení.

Vyjde-li před vydáním odevzdací listiny najevo nové pozůstalostní jmění, jest pokračovati v pozůstalostním řízení nehledíc na to, že byla již před tím uzavřena dědická dohoda. Nepominutelný dědic není sice oprávněn k návrhu na pokračování v pozůstalostním řízení, avšak jestliže pozůstalostní soud při zjišťování stavu nově najevo vyšlého jmění rozhodl o návrhu nepominutelného dědice na pojetí tohoto jmění do soupisu, jest nepominutelný dědic účastníkem řízení (§§ 6, 37 nesp. říz.). (Rozh. z 23. února 1939, R I 1295/38.)

V řízení o zbavení svéprávnosti může osoba zbavená svéprávnosti podati odpor buď osobně nebo zástupcem, jehož si sama zřídila, třebaš jí byl zřízen zatímní podpůrce (§ 38 ř. o zb. svépr.). Porušení ustanovení o slyšení účastníků v řízení nesporném (§ 18 zák. č. 100/1931 Sb. z. a n.) jest oprávněn uplatňovati jen onen účastník, který byl zkrácen ve svém právu, aby byl soudem slyšen. K pojmu marnotratnosti podle § 2 č. 1 řádu o zbavení svéprávnosti. Podmínkou zbavení svéprávnosti pro marnotratnost jest, aby nehospodárné jednání vycházelo z duševní méněcennosti osoby zbavené svéprávnosti a aby bylo stavem trvalým (habituálním). (Rozh. z 9. února 1939, R II 494/38.)

Jestliže podle tvrzení navrhovatele osoba, jež má býti zbavena svéprávnosti pro marnotratnost, nemá žádného jmění a není ani tvrzeno, že se jí má dostatí nějakého majetku v budoucnosti, pozbývá zbavení svéprávnosti svého účelu. Skutečnost, že navrhovatel bude po případě nucen sám ze svého nésti náklady marných sporů, které s ním vede osoba, o jejíž zbavení svéprávnosti jde, nepostačuje k jejímu zbavení svéprávnosti. (Rozh. z 2. března 1939, R I 131/39.)

V knihovních věcech není proti souhlasným usnesením přípustný mimořádný dovolací rekurs (§ 46, odst. 2, zák. č. 100/1931 Sb. z. a n.). Předpis § 130, odst. 1, knih. zák. platí i za účinnosti zák. č. 100/1931 Sb. z. a n. (Rozh. z 31. ledna 1939, R I 48/39.)

Rozhodování v řízení nesporném o věcech upravených opatrovnickými zákony č. 49/1874 a č. 111/1877 ř. z. přísluší samosoudci. Zákon č. 49/1874 ř. z. má na mysli pouze právní subjekty, které jsou podrobeny jeho jurisdikci. Má-li dlužník své sídlo mimo oblast platnosti tuzemského práva, přísluší zřízení opatrovníka orgánu povolanému k tomu podle práva platného ve státě dlužníka. Jestliže však podle příslušného cizího práva nelze se domáhati ochrany společných zájmů majitelů dílčích dlužních úpisů společným opatrovníkem, ustanoveným v příslušném cizím státě, a není ani mezistátní smluvní úpravy co do hájení práv majitelů dílčích dluhopisů, může tuzemský soud pro majitele dílčích dlužních úpisů podléhající tuzemskému právu s účinkem pro oblast tohoto práva ustanoviti opatrovníka k hájení jejich společných práv. Příčinu k zřízení opatrovníka mohou zavdati jak zájmy majitelů dílčích dlužních úpisů, tak i hospodářské a právní zájmy dlužníka. Ustanovení § 17 zák. č. 49/1874 ř. z. se vztahuje pouze na tuzemský stát a tuzemské veřejnoprávní korporace v něm uvedené. (Rozh. z 27. ledna 1939, R I 1542/38.)

Pro otázku, kdo je účastníkem knihovního řízení, rozhoduje doba, kdy žádost došla knihovního soudu. Kdo neměl v uvedené době k nemovitosti knihovního (vlastnického) práva, není oprávněn k rekursu proti knihovnímu zápisu, třebaže později nabyt knihovního práva v poznamenaném pořadí předcházejícím zápisu, proti kterému čelí rekurs. (Rozh. ze 7. března 1939 R I 46/39.)

VI. Exekuční řízení.

Útraty, které byly přisouzeny osobě oprávněné k výživě ze zákona ve sporu o nepřipustnost exekuce (§ 35 ex. ř.), nejsou útratami vzniklými vymáháním výživného a nepožívají výhod stanovených pro exekuci pro výživné ze zákona. (Rozh. z 5. 1. 1939, R I 903/38.)

Jestliže byla exekuce po úspěšné žalobě podle § 37 ex. ř. zrušena, jest věci, jichž se zrušená exekuce týkala, vydati tomu, u koho byly zabaveny a do soudní úschovy odebrány. Vylučovatel může se po zrušení exekuce domáhati vydání věcí z úschovy soudu jen se souhlasem povinného a byl-li nárok povinného na vydání věcí zabaven a přikázán vymáhajícímu věřiteli, též se souhlasem vymáhajícího věřitele. (Rozh. z 8. února 1939, R I 39/39.)

Veřejnou obchodní společnost jest pokládati za třetí osobu ve smyslu § 37 ex. ř., oprávněnou k žalobě o nepřipustnost zatímního opatření povoleného soukromému věřiteli veřejného společníka pro jeho soukromý dluh, byly-li jim zasaženy předměty, jež patří do jmění veřejné obchodní společnosti. (Rozh. z 24. ledna 1939, R I 1529/38.)

Je-li stížnost, podaná podle § 68 ex. ř. řízena na exekuční soud a domá-

háno-li se v ní zrušení mobilární exekuce co do určitých svršků jako nezákonné, může býti o ní rozhodnuto jen exekučním soudem ve výkonu soudní jurisdikce; proti usnesení exekučního soudu přísluší tomu, kdo je dotčen, samostatný rekurs podle § 65 ex. ř. (Rozh. ze 17. ledna 1939, R I 1533/38.)

Povinný jest i po zrušení vnučené správy vázán služebními smlouvami, které sjednal vnučený správce v mezích svého oprávnění vytčených exekučním řádem. Pokud vnučený správce nepotřebuje schválení exekučního soudu k ujednání služební smlouvy na určitou dobu. Znemožnil-li povinný dodržení služební smlouvy po ujednanou dobu tím, že se po zrušení vnučené správy vzdal provozu svého podniku, přísluší zaměstnanci proti povinnému nárok podle § 1162 b) obč. zák. Vnučený správce neodpovídá za takové porušení služební smlouvy povinným. (Rozh. z 9. února 1939, Rv I 3148/38.)

Doba, po kterou trvá přednostní právo příslušející příspěvkům k vodnímu družstvu podle § 23 zák. č. 93/1869 ř. z. a § 61 zák. č. 65/1870 mor. z. z. se neprodlužuje jejich knihovním vkladem, a to ani tehdy, byly-li řečené příspěvky knihovně vloženy jako přednostní. (Rozh. z 28. února 1939, R II 545/38.)

Částky, určené jak k umoření, tak i k zúročení jistiny, zadržené déle než tři léta přede dnem příklepu, nelze přikázati v pořadí jistiny, nýbrž jen v mezích jistoty (kauce) pro vedlejší závazky; jen tehdy, uvede-li a doloží-li věřitel, kolik z přihlášených anuit připadá na úmor jistoty, může býti tato část anuit přikázána v pořadí kapitálu. (Rozh. z 25. ledna 1939, R I 1556/38.)

Jsou-li v anuitách obsaženy i úroky, lze v pořadí jistiny přikázati jen splátky na jistinu, obsažené v jednotlivých anuitách a úroky z kapitálových splátek obsažené v těchto anuitách, pokud nejsou starší tří let, dále úroky z prodlení z nezaplacených částek kapitálu za poslední tři léta a z částek úrokových v anuitách obsažených, pokud tyto samy požívají pořadí jistiny. (Rozh. z 9. února 1939, R I 1461/38.)

Náhradní nárok zadního věřitele podle § 222 ex. ř. jest stanoviti podle poměru berních hodnot i tehdy, jestliže spoluzavázané nemovitosti, které nebyly současně prodány, byly po rozryhovém roku prodány jinému vydražiteli. To, že spoluzavázané nemovitosti byly prodány v jiné exekuční dražbě, může míti význam jen pro výkon vkladu náhradního nároku. Výpočet náhradního nároku. Není-li simultánní pohledávka, na jejíž místo má nastoupiti náhradní nárok, vykonatelná, nelze již z toho důvodu knihovně vyznačiti náhradní nárok jako vykonatelný. (Rozh. ze 14. února 1939, R I 1536/38.)

Soudcovský zákaz ve smyslu § 294 ex. ř. není zákonným zákazem podle § 879, odst. 1 obč. zák. Věřitel, jehož pohledávka byla po jejím zažalování jeho věřitelem zabavena a přikázána k vybrání a jenž se proti soudcovskému zakazu, který mu byl podle § 294 ex. ř. dán, vyrovnal se svým dlužníkem (poddlužníkem) o zabavené pohledávce mimosoudním smírem, nemůže se ve vztahu k svému smluvci (poddlužníku) dovolávati neplatnosti mimosoudního smíru z důvodu ustanovení § 879, odst. 1 obč. zák. a § 294 ex. ř. (Rozh. z 3. února 1939, Rv I 753/38.)

Nabytí vlastnictví k movitým věcem v dražbě. Stačí, vydá-li výkonný orgán po příklepu a složení nejvyššího podání vydražiteli potvrzení, že věci vydražil a nejvyšší podání za ně zaplatil, prohlásiv vůči němu, že vydražené věci jsou nyní jeho vlastnictvím. Nevyžaduje se zvláštní for-

málního odevzdání vydražených věcí výkonným orgánem. Slovy v § 278, odst. 2, ex. ř., že předměty do dražby dané musí býti vydražitelem ihned převzaty, chtěl zákon jen vyjádřiti, že na vydražitele přechází od okamžiku příklepu a zaplacení nejvyššího podání nebezpečí a že se musí o vydražené věci starati jako jejich vlastník. (Rozh. z 24. dubna 1939, Rv I 301/39.)

Nevdal-li se vnučený správce svého úřadu, nemůže z příčin v jeho osobě vzniklých, na př. pro nemoc, oddalovati předložení konečného účtu o vnučené správě; exekuční soud může v takovém případě přikázati znalci, aby účet sestavil na náklad a nebezpečí prodlévajícího vnučeného správce. Ustanovení § 115, odst. 3, ex. ř. nerozlišuje mezi prodlením objektivním a subjektivním. Exekučnímu soudu je ponecháno, aby při stanovení odměny vnučeného správce posoudil, bylo-li přibrání odborné síly k sestavení účtu účelné a nutné. (Rozh. z 5. dubna 1939, R I 141/39.)

Útraty vzniklé spory vedenými vnučeným správcem při výkonu exekuce vnučenou správou napotom vydražené nemovitosti, jimiž byl způsoben schodek při vnučené správě, jsou náklady exekuce ve smyslu § 216, odst. 2 ex. ř. a jest je přikázati v pořadí pohledávky, pro kterou byla vnučená správa vedena. (Rozh. z 3. května 1939, R I 219/39.)

Nejde o žalobu podanou k vyřízení odporu podle § 231, odst. 2, ex. ř., opírá-li se o jiný právní důvod, než byl uplatňován v odporu podaném při rozvrhovém roku. K této okolnosti jest přihlížeti z úřední moci. (Rozh. z 3. května 1939, Rv I 2335/38.)

Nabytí-li příklep právní moci před účinností vlád. nař. č. 313/1938 Sb. z. a n., není třeba souhlasu okresního úřadu pro ty úkony v dražebním řízení (vydání odevzdací listiny pře exekuci podle § 352 ex. ř.), jež jsou jen důsledkem příklepu, třeba k nim dojde za účinnosti dotč. vlád. nařízení. Podle § 3, odst. 2 řeč. vládního nařízení rozhoduje jen doba příklepu, nikoli doba nabytí vlastnictví. S hlediska § 9 vlád. nař. 218/1938 Sb. z. a n. není při smluvním zcizení nemovitosti rozhodující doba nabytí vlastnictví, nýbrž doba vzniku právního titulu k nabytí vlastnictví. (Rozh. z 18. dubna 1939, R II 56/39.)

VII. Řízení konkursní a vyrovnací.

Je-li možno dosíci uspokojení vykonatelné pohledávky přímo z dlužníkovy jmění, jde o peněžitou pohledávku ve smyslu § 9 odp. ř., třeba exekuční titul o oné pohledávce nezněl na prvním místě na plnění peněžité, jak je tomu na př. tehdy, jestliže je dlužník odsouzen zprostiti svého věřitele povinnosti k zaplacení vyměřené dávky z přírůstku hodnoty nemovitosti, jejíž zaplacení smluvně převzal. (Rozh. z 8. února 1939, Rv I 2371/38.)

Domáhá-li se někdo nároku na vyloučení věci, jež byla pojata do konkursní podstaty, není konkursní komisař oprávněn činiti v té příčině nějaká opatření a nařizovati, aby tato opatření byla vykonána, jako to může činiti tehdy, jde-li o otázku, zda určitá věc, o níž je pochybné, zda náleží do konkursní podstaty, má býti pojata do soupisu. O onom nároku jest rozhodnouti stejně jako mimo konkurs, t. j. buď tak, že se strany dohodnou mimosoudně, anebo že se věc vyřídí pořadem práva; správce konkursní podstaty je co do popření nároku na vyloučení věci samostatný a nezávislý na konkursním komisaři. (Rozh. ze dne 4. ledna 1939, R I 1515/38.)

Podle vyrovnání soudem potvrzeného a podle výpisu ze seznamu přihlášek nelze povolit exekuci, bylo-li vyrovnání věřiteli přijato a skon-

čeno před účinností vyrovnacího řádu č. 64/1931, Sb. z. a n. (před 1. srp-
nem 1931). (Rozh. ze 24. ledna 1939, R I 1566/38.)

Lhůta k podání návrhu na zahájení zemědělského vyrovnacího řízení
jest lhůta formálního práva a platí o ní předpis § 89, odst. 1, zák. o org.
soud. (Rozh. z 2. května 1939, R I 175/39.)

Konkursní výdaje (mimo útraty konkursního řízení), čítajíc v to i pří-
spěvky k sociálnímu (pensijnímu) pojištění, jsou pohledávkami za pod-
statou ve smyslu § 49 č. 1 konk. ř. jen potud, pokud dospěly za konkursu,
a nikoli také, když dospěly za předcházejícího vyrovnacího řízení, jež
bylo po prohlášení konkursu zastaveno. (Rozh. z 15. září 1938, R I 863/1938.)

B. Ve věcech trestních a kárných.

I. Trestní zákony.

Do slibu vzatí revisní orgánové Obilní společnosti jsou osobami vrchno-
stenskými ve smyslu § 68 tr. zák. a přísluší jim trestněprávní ochrana
veřejných orgánů. Obilní společnost existovala po právu již ode dne účin-
nosti vládního nařízení čís. 137/1934 Sb. z. a n. (t. j. od 14. července 1934).
(Rozh. ze dne 21. dubna 1939, Zm I 81/38.)

Obilní společnost je veřejným ústavem ve smyslu § 199, písm. d) tr.
zák.; její kontrolní známky používají ochrany podle § 199, písm. d) tr. zák.
(Rozh. ze dne 14. června 1939, Zm II 38/39.)

K §§ 101, 102 tr. zák. Zločinu zneužití úřední moci se může úředník
dopustiti nejen jednáním spadajícím do úseku služby mu přikázané, ný-
brž i jednáním, které je s to vykonati jen v důsledku svého úřadu. Tomu
je tak, měl-li pachatel zločinu podle § 102, písm. c) tr. zák. přístup ke
spisům právě jen proto, že byl zaměstnán ve spisovně, v níž měl na sta-
rosti část spisů. (Rozh. ze dne 25. července 1939, Zm I 274/39.)

K § 125 tr. zák. Skutečně vykonané násilí musí býti sice takové, že se
od napadené nelze nadíti, aby odporovala, není však třeba, aby odpor
byl vůbec nemožný; stačí, když žena upustí od odporu vidouc jeho mar-
nost. (Rozh. ze dne 8. července 1939, Zm I 232/39.)

Křivá svědecká výpověď před vojenským prokurátorem není zločinem
podle §§ 197, 199, písm. a) tr. zák.; je přestupkem podle §§ 205, 461 tr. zák.,
podléhá-li pachatel pravomoci občanských trestních soudů. Kdyby jí však
pachatel zamýšlel způsobiti škodu 2000 K přesahující, byla by zločinem
podle §§ 197, 200 tr. zák. (Rozh. ze dne 14. června 1939, Zm I 160/39.)

Ustanovení trestního zákona o beztrestnosti pro účinnou lítost se vzta-
hují jen na ony trestné činy, u nichž zákon výslovně připouští účinnou
lítost jako podmínku zániku trestnosti; při jiných trestných činech jich
nelze užiti. (Rozh. ze dne 12. května 1939, Zm II 100/39.)

K otázce příčinné souvislosti mezi jednáním a výsledkem. Ke skutkové
podstatě podle § 335 tr. zák. stačí po stránce subjektivní, že pachatel mohl
postřehnouti, že svým jednáním (opominutím) může přivoditi ohrožení
statků uvedených v § 335 tr. zák. Není třeba, aby předvídal sám výsledek,
nebo aby si uvědomil (mohl uvědomiti), jakým způsobem nastane. K otáz-
ce trestnosti opominutí. Rozsah zaměstnavatelovy povinnosti zabezpečiti
dělníka, jehož používá k pracím, které jsou nutné neb aspoň pravidelně
spojeny s nebezpečím pro jeho život, zdraví nebo tělesnou bezpečnost.
Majitel podniku po továrensku provozovaného nezbavuje se všech po-
vinností k ochraně života, zdraví a bezpečnosti dělníků tím, že ustanoví
odborníky pro technické vedení podniku, zejména ne těch povinností,

keré mu osobně ukládá živnostenský řád. (Rozh. ze dne 6. června 1939, Zm I 717/38.)

Zvláštním prospěchem ve smyslu § 486 b), čís. 3 tr. zák. je každá hmotná výhoda, kterou se zmenšuje újma hrozící věřiteli z vyrovnání, ať již byla poskytnuta přímo nebo zastřeně (u příležitosti jiné, jinak dovolené smlouvy); nemusí záležeti v poskytnutí úplaty v hotovosti nebo záruky. — Přečin podle § 486 b), čís. 3 tr. zák., druhý případ, je dokonán již tím, že pachatel úmyslně přislíbí věřiteli zvláštní prospěch za souhlas s vyrovnáním. Nezáleží na tom, zda věřitel slib přijal, zda souhlasil s vyrovnáním vůbec, nebo zda s ním souhlasil jen na základě slibu nebo jiných pohnutek. (Rozh. ze dne 6. června 1939, Zm II 121/39.)

Pro zanedbání povinné péče může být uznán vinným buď hlavní redaktor periodického tiskopisu, nebo redaktor jeho zvláštní části, nelze však uznati vinnými oba zároveň. — Zvláštní části tiskopisu musí tvořiti zvláštní oddíly a musí býti v tiskopise zřetelně vyznačeny; není-li tomu tak, ručí za obsah zprávy v nich uveřejněné hlavní redaktor. — Jde-li o zanedbání povinné péče, je důkaz omluvitelného omylu považovati za provedený, dokáže-li odpovědný redaktor okolnosti, které stačí pro objektivní úsudek, že lze tvrzené skutečnosti pokládati za pravdivé; není třeba, aby mu tyto skutečnosti byly v době činu známy, ale stačí, že v této době existovaly. (Rozh. ze dne 25. dubna 1939, Zm II 57/39.)

Ustanovení §§ 2 a 3 zákona o třaskavinách (z 27. května 1885, čís. 134 ř. z.) se nevztahují na třaskaviny, které jsou předmětem státního monopolu. — Rozsah ustanovení §§ 1 až 3 uvedeného zákona byl vládními nařízeními čís. 615/1920 a čís. 166/1922 Sb. z. a n. zúžen a omezen na ony výbušné látky, jež nejsou ani podle těchto vládních nařízení předmětem státního monopolu. (Rozh. ze dne 12. května 1939, Zm I 174/39.)

Zákon ze dne 30. června 1921, čís. 254 Sb. z. a n. (o ochraně hraničních mezníků a trigonometrických značek) nerozeznává mezi hranicemi konečnými, ústavně schválenými, a hranicemi jen prozatímními; chrání proto i dřevěný mezník, vsazený na demarkační čáře vytýčené plnomocníky dvou států za společnou, třeba jen prozatímní hranici obou států. (Rozh. ze dne 12. května 1939, Zm II 100/39.)

Ustanovení § 14 d) zákona čís. 50/1923 Sb. z. a n. (ve znění vládního nařízení čís. 20/1939 Sb. I) je přísnější než ustanovení § 14, čís. 5 zákona čís. 50/1923 Sb. z. a n., na jehož místo nastoupilo. Nelze ho proto podle zásady vyslovené v čl. IX uvoz. pat. k trestnímu zákonu (platné pro všechny předpisy hmotného trestního práva, pokud nový zákon neustanovuje jinak) užítí na čin spáchaný předtím, než nabylo účinnosti. (Rozh. ze dne 6. června 1939, Zm II 123/39.)

Ustanovení § 35 zákona na ochranu republiky (čís. 50/1923 Sb. z. a n.) se nevztahuje na přestupek zanedbání povinné péče podle čl. III, čís. 3 a 5 zákona čís. 142/1868 ř. z. ve znění § 42 zákona čís. 50/1923 Sb. z. a n., který není přestupkem podle zákona na ochranu republiky. (Rozh. z 31. května 1939, Zm I 263/39.)

Přečin zlehčování podle § 27 zákona proti nekalé soutěži může být spáchán jen dolosně, nikoli z nedbalosti ať již vědomé nebo nevědomé; nestačí, že si pachatel mohl nebo měl uvědomiti nepravdivost svých údajů. (Rozh. ze dne 13. března 1939, Zm I 100/39.)

Ochrana cti. Čest kolektivity a čest jedinců v ní sdružených, pokud se týče za ni jednajících, jsou dvěma podstatně různými právními statky, v útoku na jednotlivce — třebaš by se vztahoval na jeho činnost a půso-

bení v rámci kolektivity — nelze spatřovati zároveň útok na kolektivitu, pokud tu nejsou zvláštní okolnosti, poukazující na to, že stíhaný projev směřoval i proti ní. (Rozh. ze dne 14. dubna 1939, Zm I 110/39.)

Veřejným zájmem ve smyslu § 6, odst. 4 zákona o ochraně cti není jen zájem všech občanů, nebo zájem počtem neomezeného okruhu jejich, nýbrž i zájem jednotlivé složky společnosti. Jen při hájení soukromého zájmu se vyžaduje, aby jeho hájení bylo pojato do pachatelova úmyslu; jde-li však o zájem veřejný, stačí již jeho objektivní existence, aniž je třeba, aby pachatel jednal v úmyslu jej hájiti. (Rozh. ze dne 14. dubna 1939, Zm I 139/39.)

K § 8, odst. 3 zákona o ochraně cti. Výklad obsahu, smyslu a dosahu projevu je otázkou právní; proto může býti jeho správnost posuzována jen s hlediska zmatku podle § 281, čís. 9 a) tr. ř. Formální zmatky podle § 281, čís. 5 tr. ř. se mohou vztahovati jen na skutkové podklady onoho projevu. (Rozh. ze dne 9. března 1939, Zm I 94/39.)

Přípustnost skupinového zahlazení odsouzení podle zákona čís. 108/1918 ř. z. i za platnosti zákona čís. 111/1928 Sb. z. a n. (Rozh. ze dne 19. dubna 1939, Zm II 79/39.)

II. Trestní řízení.

Zástupce chudých může býti obviněnému zřízen, jen když o to obviněný žádá a jen pro určité úkony, uvedené výčtetmo v § 41, odst. 3 tr. ř. K o p o v ě d i opravného prostředku nemůže býti zřízen, ani když o to obviněný žádá. — Zmocnění zástupce chudých, zřízeného pro hlavní přelíčení, pomíjí ukončením hlavního přelíčení. (Rozh. ze dne 12. května 1939, Zm I 117/39.)